

A Gyömbértől éjszakra ilyen kvarczitos sziderit egész telepet képez, melyet nem régen bányásztak is, most azonban abba hagyták a bányászatát, mint-hogy a kőzet szállítása és az érc előállítására igen költséges volt. A Gyömbér maga tiszta biotit gránitból áll; éjszakra húzódó nyulványain azonban több helyen gnájsz és csillámpala is bukkan ki.

A Ludarovy völgyben hasonlóak a viszonyok mint a Bisztra völgyben; ott is a Gyömbér fala tövében óriási törmelékmező terül el. Innen a völgy baloldalán oldalmoréna húzódik lefelé, mely több helyütt törpefenyővel van borítva. Az itt vázolt viszonyokat tisztán kivehetni a Gyömbér tetejéről is. DÉNES FERENCZ, a ki ezt a völgyet egész hosszában bejárta, az említett oldalmorénáról azt közölte velem, hogy az körülbelül 1 km. hosszú és oly típusosan van alkotva «mint akár a felkai völgy jellemző oldalmorénája a Magas Tátrában». Ezen az igen jó karban megmaradt oldalmorénán kívül magasabban fekvő oldalmorénának valamint homlokmorénának is látta itt-ott a nyomát.

A völgy alját szintén a jégár lerakott törmelékei borítják.

A Gyömbértől körülbelül két kilométernyi távolságban egyszerre meredek eséssel vegződnek a völgy alján található törmelékrakások, hasonlóan mint a Bisztra völgyében észlelhető. Itt tehát véget ért a jégár, mely általában valamivel nagyobb volt mint a szomszédvölgyé. Ezen a tájon az 1500 m. isohypsa van berajzolva a térképbe.

Visszafelé Sz. Ivány-nak vettük utunkat és azon meggyőződésben távoztunk e szép tájról, hogy a további kutatások az itt közölt adatokat és állításokat még inkább meg fogják erősíteni.

Dr. ROTH SAMU.

IRODALOM.

Magyarázatok a magyar korona országainak részletes földtani térképéhez.

Kiadja a m. kir. földtani intézet.

4., *Verscez vidéke.* — Magyarázat a K 14 jelű, 1 : 144.000-es méretű osztálylaphoz. Földtanilag fölvette s a magyarázatot írta HALAVÁTS GYULA m. kir. segédgeologus. Nagy 8-adrét, 22 lap, két táblával, Budapest 1885, juniushó. A térkép ára 2 firt, magyarázattal együtt 2 firt 40 kr.

A szóbanforgó térképlap északról közvetlenül csatlakozik a már ismertetett (Földt. Közl. XV k. 351. l.) s ugyancsak H. által felvett K 15 jelű laphoz, s felvétele 1881—83. évek nyarán eszközöltetett.

A vidék földtani alkatában egyszerű tektonikai viszonyok közt a következő képződmények vesznek részt: 1. *Kristályospalák*, melyek az Alföld síkjából hirtelen kiemelkedő s ép ezért impozánsnak tetsző Verscezi szigetegységet (legmagasabb pontja a Kudriczi csúcs 641 m.) alkotják s a szabályosan keletnek dülő, gneiszokból, chloritpalából, chloritgneiszből, amphibolitból és phyllitekből álló rétegöszlet-

ben a középső és felső kristályospala csoport van képviselve. — 2. *Biotit-amphibol-quarce-trachit* a lap ÉK-ti részében Nagy-Szurduknál. — 3. A 200 m. tengerszín feletti magasságot nem sokkal meghaladó dombokat alkotó, s részben közvetlenül a kristályospalákra üledett *neogén korú üledék* (a lap keleti felében), melyben a *szármút emelet* és a *pontusi rétegek* konstatáltattak szerves maradványok segélyével. — 4. A *diluviumkori képződmények*, minőket H. 3-at különböztet meg, és pedig *a*) babérczes sárga agyagot; *b*) lösz és *c*) homokot. — Végül 5. A *jelenkor képződményei*: *a*) a K. 15 jelű lapon lévő nagy kiterjedésű *futóhomok*-terület néhány előőrsé, s *b*) *áradmányok és mocsár-üledékek*, mely utóbbiak főleg a lap nyugati részének tekintélyes részét foglalják el.

A lap területén előforduló használható anyagok közül különösen kiemelendő egy az Alibunari mocsár területén ásott kút *késérűvize*, melynek elemzése s a budai késérűvizekkel való összehasonlítása szintén közölve van.

Végül szerző a függelékben a manapság már kiszáritott és lakott mocsár-terület víz-viszonyaival foglalkozik, s miután kimutatta, hogy mindazon feltételek megvannak, melyek egy pozitív artézi kútnál megkívántatnak, s azt, hogy a víz-tartó réteg aránylag kis mélységben fekszik, artézi kútnak fúrását ajánlja mint olyant, melylyel egyedül látható el e vidék üdítő jó ivóvízzel.

A mellékelt két tábla egyike a verseczi Várhegy képét adja sikerült fénynyomatban, másika pedig 3 furólyuk profiljét s becses adatokat tartalmaz az illető vidéken kifejlődött rétegsorozat egymásutánját illetőleg.

— a —

BÁNYÁSZATI, KOHÁSZATI ÉS FÖLDTANI KONGRESSZUS

BUDAPESTEN 1885 SZEPTEMBER 14, 15, 16-IKÁN.

Az országos kiállítás alkalmából rendezett bányászati, kohászati és földtani kongresszus mindnyájunk örömére reményen felül fényesen sikerült. A résztvevők száma kettő híján ötödfélszázra rugott, közöttük 289-en belföldiek, 159-en pedig a monarchia tulsó feléből és más országokból valók. Társulatunkat, mely a kongresszushoz harmadik szakosztályul csatlakozott, számos tagtársunk képviselte. Elnökünk pedig, Dr. SZABÓ JÓZSEF, egyetemi tanár úr a május 27-ikére kitzűzött, de a kongresszus érdekében elnapolt szakülésre bejelentett előadását a legelső napon tartotta meg, ezzel nyitván meg a kongresszusi értekezések sorát, a melyek ezt kivéve, tárgyukat mind a bányászat és kohászat köréből merítették.

Az a határozott tetszés, melylyel a kongresszus sikere iránt a bel- és külföldi tagok egyaránt nyilatkoztak, méltó büszkeséggel töltheti el rendezőit, a kiknek feláldozó munkássága e fényes eredményt létre hozta s a monarchiában jövőre 2—3 éves időközökben tartandó bányászati és kohászati kongresszusok folytatását is biztosította. ZSIGMONDY VILMOS alelnök úron kívül a ki az előkészítő és végrehajtó bizottság elnöke volt, GRAENZENSTEIN BÉLA főbányatanácsos tagtársunkat illeti a siker érdemének oroszlanrésze. Mind a ketten méltán kiérdemelték azt az osztatlan elismerést, amely a kongresszus alatt irántuk nyilatkozott. Kívánjuk, hogy e fényes siker kedvező előjelül lebegjen az országos bányászati és kohászati egyesület fölött s megalakultával annak életére és működésére is átterjedjen.